



# EKOSYSTEEMIN ELEMENTIT

**SOTE - tietojen toissijaisen käytön  
kokonaisarkkitehtuuri ja hankkeiden tilanne**

**Erityisasiantuntija Mikko Huovila  
STM OHO DITI**





## TIEDON JALOSTAMINEN JA TIEDOLLA JOHTAMINEN SOTE-TIETO HYÖTYKÄYTTÖÖN STRATEGIASSA

- Strategiset tavoitteet vuoteen 2020 mennessä
  - Tietoaineistot tukevat reaaliaikaisesti palvelutuotannon johtamista ja yhteiskunnallista päätöksentekoa
  - Tietoaineistot tukevat tutkimus- ja innovaatio toimintaa
- Toimenpiteet
  - Lainsäädäntö sote-tietojen toissijaisesta käytöstä
  - Tiedon toissijaisen käytön kehittäminen ja resursointi



# TOISSIJAISEN KÄYTÖN KOKONAISUUS

Toissijaisen käytön laki ja uudistettu THL laki

Toissijaisen käytön kokonaisarkkitehtuuri

Hankkeet

Lupaviranomaisen  
ja palvelu-  
operaattorin  
valmistelu

SOTE-uudistuksen  
tiedolla johtaminen,  
ohjaus ja valvonta

Laaturekisterit

Osaamiskeskukset

Yhteinen ICT-infrastruktuuri



# LAKI SOSIAALI- JA TERVEYSTIETOJEN TOISSIJAISESTA KÄYTÖSTÄ

## Toisilain tavoitteena on

- mahdollistaa sosiaali- ja terveysalan toiminnassa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely.

## Lain myötä

- tietolupakäsittely nopeutuu
- tietojen yhdistely eri rekistereistä sujuvoituu
- arvokkaiden sote-tietoaineistojen käyttö tutkimus- ja kehittämistoiminnassa helpottuu ja tehostuu
- palvelunantajien tietojohdaminen mahdollistuu
- tietosuoja paranee



# TOISSIJAISEN KÄYTÖN LAIN SOVELTAMISALA

- Toisiolaissa säädetyt toissijaiset käyttötarkoitukset ovat:
  - tieteellinen tutkimus
  - tilastointi
  - kehittämis- ja innovaatiotoiminta
  - viranomaisohjaus ja -valvonta
  - viranomaisten suunnittelu- ja selvitystehtävä
  - opetus
  - tietojohdaminen



# TOISSIJAISEN KÄYTÖN KOKONAISARKKITEHTUURI

- Laadittu yhdessä lainsäädännön valmistelun kanssa
- Kuvaa toissijaisen käytön kokonaisuuden kokonaisarkkitehtuuriviitekehyksen avulla
  - Keskeiset periaatteet ja kehittämisvaatimukset
  - Prosessit
  - Tietovarannot
  - Tietojärjestelmäpalvelut ja tietojärjestelmien välinen vuorovaikutus
- Huomio sekä alueellisen, että kansallisen näkökulman sekä tiedon jatkuvaluontoisen ja kertaluontoisen hyödyntämisen
- Viimeisin luonnosversio tulossa lausunolle toukokuun aikana



### Tietotarpeiden määrittely



### Tiedon muodostuminen ja tietoaineistojen hankinta



### Tietojen organisointi



### Tiedon säilyttäminen



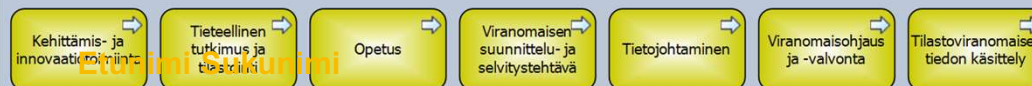
### Tietoluvan käsittely

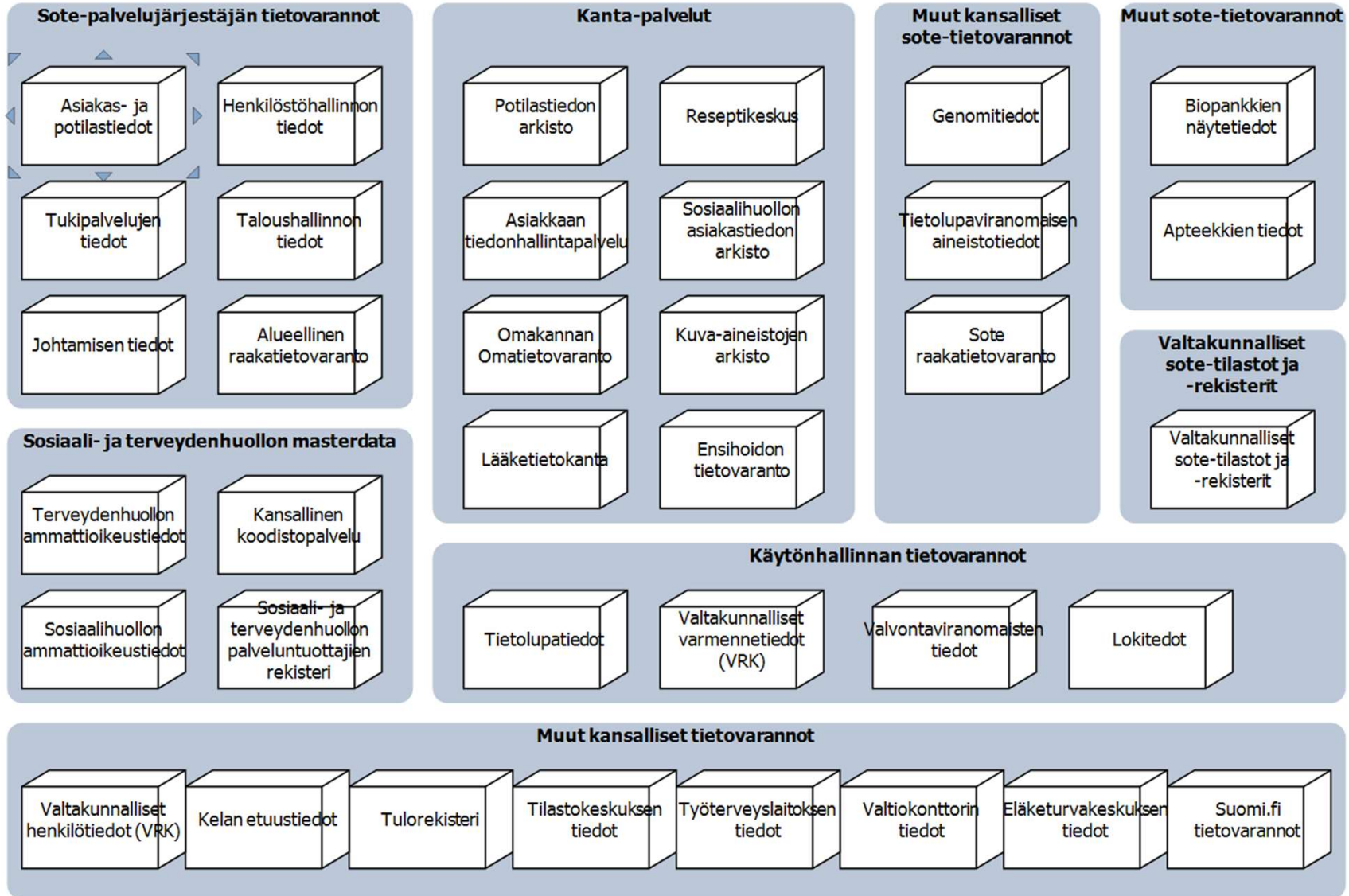


### Tiedon käsittely ja julkaiseminen



### Tiedon hyödyntäminen











# LUPAVIRANOMAISEN VALMISTELUN TILANNE

- Toissijaisen käytön lain mukainen uusi lupaviranomainen sijoittuu erillisyyksiköksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyteen
- Väliaikainen johtaja aloittaa toukokuussa. Varsinainen johtaja aloittaa syksyllä.
- Toiminnan käynnistämiprojekti aloittanut
- Toiminnan aloitus 1.1.2020



# MITEN LUVAT JA TIETO SAADAAN?





# LAATUREKISTERIT

- THL:n erillisrahoitteinen pilottihanke 2018-2020, jossa luodaan malli kansallisille laaturekistereille
  - kerätään kokemuksia rekisterien kehittämisestä yhdessä kuuden pilottirekisterin kanssa
  - kootaan laaturekisterien kehittämisestä ja hyödyntämisestä kansainvälisesti ja kansallisesti aiemmin kertynyttä tietoa
  - käydään jatkuvaa vuoropuhelua terveydenhuollon ammattilaisten ja terveystalvelujen käyttäjien kanssa.
- Kuusi pilottikohdetta:
  - Diabetesrekisteri
  - Eturauhassyöpärekisteri
  - Hiv-rekisteri
  - Iskeeminen sydäntauti –rekisteri
  - Reumarekisteri
  - Selkäkirurgiarekisteri

## Tavoite

HYÖDYNNETÄÄN OLEMASSA OLEVAA TIETOA



Hyvinvointisovellukset, esimerkiksi aktiivisuusrannekkeet ja mobiilisovellukset



Potilastietojärjestelmät

Kanta-palveluiden tietovarannot

Täydentävät rekisterit,  
esimerkiksi Väestörekisterikeskus

# LAATUREKISTERIT



### Kansallisesti yhtenäinen tietosisältö

esimerkiksi diagnoosit, toimenpiteet, laboratorio-näytteet, reseptitiedot. Maakunta voi kerätä myös muuta tietoa.



### Raportointi palvelee

terveydenhuollon ammattilaista, päättäjää, tutkijaa ja kansalaista



### Hoidon laadun parantaminen

seurannan, vertailun ja arvioinnin avulla



# TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VALTAKUNNALLISEN TIEDONTUOTANNON UUDISTAMINEN

- SOTE-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpano-ohjelma (TOIVO)
  - Ohjelma oli osa sote- ja maakuntauudistusta. Tavoitteena järjestäjän tiedolla johtamisen parantaminen (SoteDigi, maakunnat, Vimana) sekä kansallisen tiedon tuotannon uudistaminen (THL, Kela, Valvira).
  - Ohjelman tavoitteet rakenneriippumattomia ja sitä on tarkoitus jatkaa tulevalla hallituskaudella.
- Kainuu ja SoteDigi toteuttavat kokeilun liittyen ikäihmisten palveluiden kustannuksiin syksyyn mennessä
- Yhteistyötilaisuus 6.6.2019
  - Ilmoittaudu STM:n sivulla



# JÄRJESTÄJÄN TIETOJOHTAMISEN JATKOKEHITTÄMISEN SKENAARIOT

## Yhteinen teknologia

### *Tekninen koordinaatio*

- + Alhaisemmat tekniset kehityskulut
- + Hyödyttää niitä alueita, jossa ei ole vielä teknistä kehitystä tehty
- + Kehittäminen sirpaloituu
- Tiedon vertailukelpoisuus heikkoa
- Tekninen kehittäminen ilman yhteistä sisältöä tällaisessa kohteessa ei kovin mielekästä

### *Yhdenmukaisuus*

- + Vertailukelpoinen tieto
- + Merkittävästi alemmat kehityskustannukset
- + Tasaa alueiden välisiä eroja
- + Erityisosaaminen hyödyttää koko maata
- Alueiden erityispiirteisiin vastaaminen hankalampaa
- Uudet teknologiset investoinnit osin päällekkäisiä jo olemassa olevien ratkaisujen kanssa
- Hitaampi kehittäminen

**Paikallisesti  
määritelty tieto**

### *Monimuotoisuus*

- + Ketterämpi eteneminen
- + Alueelliset erityispiirteet helpompi huomioida
- + Hyödyntää jo tehtyjä teknologiainvestointeja, joustavuutta kehittää niiden päälle
- Kehittäminen sirpaloituu
- Tiedon vertailukelpoisuus heikkoa
- Korkeat kehityskustannukset
- Alueiden väliset erot kasvavat entisestään
- Osaavia tekijöitä vaikea saada kaikille toimijoille

### *Sisältökoordinaatio*

- + Vertailukelpoinen tieto
- + Tasaa alueiden välisiä eroja jonkin verran
- + Sisältöön liittyvä erityisosaaminen hyödyttää koko maata
- + Jättää tilaa alueellisille teknisille ratkaisuille ja joustavalle jatkokehitykselle
- Tekniset kehityskustannukset korkeat
- Jättää ison vastuun järjestäjille teknisten ratkaisujen toteutuksesta. Osa alueista ei ehkä pysty itse tästä vastaamaan?

**Yhdenmukainen  
tieto**

## Paikallinen teknologia



**Kiitos!**

Lisätiedot: [mikko.huovila@stm.fi](mailto:mikko.huovila@stm.fi)

Twitter: [@mikkohuo](https://twitter.com/mikkohuo)

